

Kontaktperson

Anna Wahlström

Staben

Telefon: 08-508 268 12

anna.wahlstrom@fsk.stockholm.se

Till

Fastighets- och saluhallsnämnden

2006-09-21

Stockholms stads program för kvinnofrid. Förslag till reviderat program. Svar på remiss från Stadsledningskontoret.

FÖRSLAG TILL BESLUT

1. Fastighets- och saluhallsnämnden beslutar att besvara remissen med kontorets utlåtande.

Sten Wetterblad

SAMMANFATTNING

Socialtjänstnämnden beslutade den 18 maj 2006 att i huvudsak godkänna förslaget till Stockholms stads program för kvinnofrid samt föreslå kommunfullmäktige att fastställa programmet i enlighet med nämndens beslut. Stadsledningskontoret har sänt ut förslaget på remiss. Remisstiden sträcker sig till den 30 september 2006.

Syftet med Stockholms stads program för kvinnofrid är att minska mäns våld mot kvinnor i nära relationer och öka kvinnors trygghet och säkerhet i staden. Ett delsyfte är att skapa ökade förutsättningar för ett likvärdigt och kvalificerat arbete med kvinnofridsfrågor i stadens alla nämnder och bolagsstyrelser. Programmet beskriver utgångspunkterna för stadens arbete med mäns våld mot kvinnor i nära relationer. Huvuddelen av programmet handlar om hur stadsdelsnämnderna och socialtjänstnämnden ska kunna ge stöd och hjälp till de kvinnor som blivit utsatta för mäns psykiska, fysiska och sexuella våld i sina nära relationer.

Fastighets- och saluhallskontoret ser positivt på programförslaget och föreslår att fastighets- och saluhallsnämnden besvarar remissen med detta utlåtande.

UTLÅTANDE

Bakgrund

I september 1999 fattade kommunfullmäktige beslut om ”Stockholms stads handlingsprogram för Operation Kvinnofrid”. Syftet var att ge stadsdelsnämnderna i uppdrag att skapa en bättre organisation för sina insatser i frågor om mäns våld mot kvinnor och deras barn samt att utveckla stödinsatser för dessa målgrupper. Även kvinnors trygghet i utomhusmiljöer uppmärksammades. I Stockholms stad har stadsdelsnämnderna ansvaret för stöd och hjälp till våldsutsatta kvinnor och deras barn.

Kommunfullmäktige gav i budgetbeslutet för år 2005 socialtjänstnämnden i uppdrag att revidera stadens handlingsprogram för Stockholms stads arbete inom Operation Kvinnofrid. Den 18 maj 2006 beslutade socialtjänstnämnden att i huvudsak godkänna förslaget till reviderat program för kvinnofrid samt föreslå kommunfullmäktige att fastställa programmet i enlighet med nämndens beslut. Stadsledningskontoret har sänt ut förslaget på remiss. Remisstiden sträcker sig till den 30 september 2006. Förslag till reviderat program för kvinnofrid samt protokollsutdrag från socialtjänstnämndens sammanträde den 18 maj 2006 bifogas (bilagorna 1 och 2).

Syfte och mål

Syftet med Stockholms stads program för kvinnofrid är att minska mäns våld mot kvinnor i nära relationer och öka kvinnors trygghet och säkerhet i staden. Ett delsyfte är att skapa ökade förutsättningar för ett likvärdigt och kvalificerat arbete med kvinnofridsfrågor i stadens alla nämnder och bolagsstyrelser.

Stockholms stads program för kvinnofrid samordnas med Stockholms folkhälsoprogram, Stockholms stads brottsförebyggande program samt Stockholms stads sociala program för att minska prostitution och omfattas därmed av de övergripande målen som gäller för dessa program, d v s:

- Skapa förutsättningar för god hälsa på lika villkor för boende och anställda i staden. En målsättning som även gäller kvinnor som utsätts för mäns våld.
- Minska antalet brott och reducera skadeverkningarna av brott. De fyra generella förslag som finns i programmet – brottsförebyggande arbete, bättre beslutsunderlag, ökade kunskaper och samverkan – tillämpas även för kvinnofridsbrott.
- Det sociala programmet för att minska prostitution har tre övergripande mål som anknyter till programmet för kvinnofrid – efterfrågan på köp av sexuella tjänster ska minska, handel med

människor för sexuella ändamål ska inte förekomma samt alla barn ska ha rätt till säker och trygg uppväxt och får inte utsättas för kränkande behandling eller misshandel.

Programperiod

Stockholms stads program för kvinnofrid föreslås gälla från den 1 juli 2006 till och med den 31 december 2010. Spridning och implementering föreslås börja under hösten 2006. Genomförande och uppföljning av programmet hanteras inom ramen för stadens integrerade ledningssystem (ILS).

Programförslaget i korthet

Stockholms stads program för kvinnofrid handlar ytterst om mänskliga rättigheter och frihet från könsrelaterat våld. Det handlar om alla människors rätt till kroppslig integritet och hälsa oavsett kön, ålder, funktionshinder eller social situation. Ytterst är mäns våld mot kvinnor ett uttryck för bristande jämställdhet mellan män och kvinnor.

Problemets omfattning

Stockholm ska vara en trygg och säker stad att bo och leva i för alla kvinnor. Upprustningar i utemiljön ska innefatta säkerhet och trygghet. Särskild vikt ska läggas vid de platser som upplevs som otrygga. Kvinnors rädsla måste tas på allvar och resultera i åtgärder så att kvinnors tillgång till det offentliga rummet ökar. Programmet anger vidare att när man diskuterar mäns våld mot kvinnor i nära relationer, både i internationella och nationella sammanhang, benämns detta som ett av de största folkhälsoproblemen. I Världshälsoorganisationens (WHO) senaste multinationella studie konstaterades att bristande jämställdhet är den grundläggande orsaken till mäns våld mot kvinnor.

När det gäller våldets omfattning i Stockholms stad och det s k mörkertalet (det icke anmälda) finns bara skattade uppgifter som är behäftade med stor osäkerhet. Utifrån officiell brottsstatistik, analyser av brottsanmälningar och ett antal frågeundersökningar gjorda i Sverige kan en grov skattning av mörkertalet göras som visar att mellan cirka 5 100 och 6 400 fall av misshandel (inklusive grov) skedde i nära relationer under 2005 i Stockholms stad.

Programmet pekar även på situationen för ungdomar i patriarkala familjer som ett växande problem. Det hedersrelaterade våldet som främst drabbar unga kvinnor uppmärksammas alltmer. Det finns även skäl att uppmärksamma det behov av hjälp som kan finnas för homosexuella, bisexuella och transpersoner som utsätts för våld inom sin relation. Ytterligare exempel på mäns våld mot kvinnor är de sexualiserade kränkningarna som flickor och unga kvinnor utsätts för, vilket bland annat framkommit i ett ökat antal samtal till organisationer som Bris och Rädda Barnen.

Definitioner och grepp

Stockholms stads program för kvinnofrid har sin grund i FN:s definition av våld mot kvinnor, samt FN:s deklaration om avskaffande av våld mot kvinnor (1993). Programmet har anslutit sig till följande begrepp för våld:

- Fysiska övergrepp
- Psykiska övergrepp
- Ekonomiska övergrepp
- Sexuellt utnyttjande

Kvinnofridsfrågan i Stockholms stad

Programmet anger att stadens ansvar för stöd och hjälp vid kvinnofridsbrott och det våld mot barn och ungdomar som förekommer vid dessa brott inte enbart begränsas till socialtjänstnämndens och stadsdelsnämndernas ansvarsområde. Bland annat anges att:

- Stadens nämnder, bolag samt övriga institutioner rekommenderas att i första hand välja hotell som inte visar porrfilm när hotell bokas eller när hotell rekommenderas för stadens gäster (KS 2004-03-03).
- Stadens alla nämnder och bolagsstyrelser ansvarar för att uppmärksamma kvinnofridsperspektivet i utformningen av den inre och yttre miljön.
- Alla nämnder och bolagsstyrelser i staden ansvarar för att inom sina verksamhetsområden uppmärksamma kvinnofridsperspektivet. Exempelvis kan det vara aktuellt vid investeringar i yttre miljö som gatu- och parkunderhåll, ny- och ombyggnad av lokaler (exempelvis skolor, idrottshallar och bostäder) samt vid skötsel och underhåll.
- Ett aktivt jämställdhetsarbete riktat till män och kvinnor är viktigt för att ändra attityder och förhållningssätt bland vuxna. Mer uppmärksamhet behöver ägnas åt mäns ansvar för att ändra attityder i samhället. Det förebyggande arbetet för pojkar i riskzon att utöva våld måste ökas i samverkan med idrottsrörelsen, skolan etc.
- De tekniska nämnderna har ansvar för trygghetsfrågor i samband med detaljplaner, annan markanvändning samt vid byggnation. Tekniska nämnder har även ansvar t ex när det handlar om upplåtelse av reklamplats. Utgångspunkten ska vara barns bästa och icke-kränkande reklam ur ett genusperspektiv.

Huvuddelen av programmet handlar dock om hur stadsdelsnämnderna och socialtjänstnämnden ska kunna ge stöd, och hjälp till de kvinnor som blivit utsatta för mäns psykiska, fysiska och sexuella våld i sina relationer samt för

de barn som lever i dessa familjer. Programmet redogör även för ansvarsfrågor gällande flickor och pojkar som kan vara utsatta för begränsningar i sin livsföring som inte är förenligt med FN:s konvention om barnets rättigheter samt gällande flickor och pojkar som kan vara utsatta för hedersrelaterat våld, tvångsäktenskap eller könsstympning. Även behovet av behandling av de våldsutövande männen lyfts fram.

Staden som arbetsgivare

Programmet anger att stadens arbete med jämställdhet och integration är viktiga verktyg för att motverka mäns fysiska, psykiska och sexuella våld mot kvinnor/barn. Det personalpolitiska och fackliga samarbetet ska verka för att det finns kunskap och metoder på arbetsplatserna för att stödja och skydda anställda som har utsatts för kvinnofridsbrott och våld i sina nära relationer.

Kontorets synpunkter

Kontoret ser positivt på förslaget till Stockholms stads program för kvinnofrid. Programmet synliggör mäns våld mot kvinnor i nära relationer och lyfter fram behovet av stöd till barnen i de drabbade familjerna. Vidare ger programmet en tydlig redovisning av ansvarsfrågorna i staden. Programmet utgör därmed ett viktigt led i stadens arbete med att motverka mäns våld mot kvinnor.

I programmets beskrivning av problemets omfattning anges att "Stockholm ska vara en trygg och säker stad att bo och leva i för alla kvinnor." Här anser kontoret att denna trygghet och säkerhet ska gälla alla – d v s såväl män som kvinnor, barn, unga och gamla.

Kontoret anser att det är bra att programmet pekar på vikten av att *samtliga* nämnder och bolagsstyrelser i staden har ett ansvar att uppmärksamma kvinnofridsperspektivet inom sina respektive verksamhetsområden. Programmet vidgar perspektivet på kvinnofridsfrågan till att bland annat även omfatta yttre miljö samt utformning, skötsel och underhåll av lokaler. Här har, inte minst, fastighets- och saluhallsnämnden ett stort ansvar när det gäller säkerhet och trygghet i våra offentliga lokaler. Som exempel kan bland annat nämnas vikten av en fungerande och bra belysning kring entréer, i trapphus och på toaletter, tydlig skyltning samt synliga väktare eller husvärdar.

Kontoret konstaterar att programmet skulle få än mer tyngd och bli mer styrande om det kompletteras med tydligare och mätbara mål för programperioden.

Kontoret anser vidare att det vore värdefullt om programmet tydligare gav vägledning för hur staden som arbetsgivare ska stötta och skydda anställda som utsatts för kvinnofridsbrott och våld i sina nära relationer samt gärna

konkretisera och exemplifiera hur staden genom ett aktivt jämställdhetsarbete kan motverka våldet mot kvinnor.

Kontoret föreslår att fastighets- och saluhallsnämnden besvarar stadsledningskontorets remiss med detta tjänsteutlåtande.

SLUT